

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2016 rugpjūtis Nr.88

Vasara baigiasi. Ką tik žolynų puokštėm nušlamėjo Žolinė, o kol išeis mūsų vėluojantis (juk visiems atostogos) laikraštėlis, turbūt jau žvalgysimės į dangų palydėdami išskrendančius gandrų. Juk rugpjūčio 24-oji – Gandrų išskridimo diena.

Šią dieną lietuviai nuo seno išlydėdavo gandrų,

**Rugpjūčio mėnesio jubiliejai.
Sveikiname!**

**50 metų sukanka Alvydui Musteikiui iš Vyžių ir
Jonui Bivainiui iš Daunorių;**

**60 metų jubiliejų švenčia tauragniškis
Kęstutis Šinkūnas;**

**85-erių metų sukaktį pažymo Antanas Vaškelis
iš Stūglių kaimo.**

***Su artėjančia Rugsėjo 1-oja sveikiname visus
mokytojus, mokinius ir tėvelius. Linkime, kad
išsipildytų visi jūsų lūkesčiai. Kad mokykla
visiems būtų ta vieta, į kurią norisi eiti.***

Plačiau apie Rugsėį – kitame mūsų laikraštėlio numeryje

KVIEČIAME

Rugsėjo 3 d. vyks miesto šventė „**Utenai 755**“. Su šventės programa galite susipažinti Tauragnų seniūnijos internetiniame puslapyje www.tauragnai.eu (skelbimai)

išskrendančius žiemoti į šiltuosius kraštus. Sakoma, kad šeiminkės išskrendantiems gandrų tarsi padovanodavo pavakarius. Kadangi nuo šio laiko dienos pradeda trumpėti, pavakarių žmonės nebevalgydavo.

Šią dieną merginos burdavo savo ateitį, išskardamos duobutę nupjautuose laukuose. Buvo tikima, kad jei po dienos duobutėje voras tinklą nuaus – mergina ištekės už turtoolio, o jei skruzdėlytė duobutėje ropinės – už vargšo.

Liaudyje šią dieną neretai pajuokdavo senbernius ir vienišius– „vaikšto kaip gandraus po Baltramiejaus“, mat po šv. Baltramiejaus Lietuvoje likdavo tik vieniši sužeisti gandrai, nepajėgę išskristi kartu su kitais.

Taigi nelikim kaip tie gandrai po Baltramiejaus. Juk tikrai smagiau, kai niūrią rudens dieną yra su kuo išgerti puodelį šiltos arbatos. To visiems ir linkiu.

Danguolė Trimonienė

PRISIMINKIME

**Rugpjūčio 23 – Juodojo kaspino
ir Baltijos kelio diena (iš interneto)**

1939 m. rugpjūčio 23 d. Maskvoje Vokietijos užsienio reikalų ministras J. Ribentropas ir TSRS užsienio reikalų liaudies komisaras V. Molotovas pasirašė abiejų šalių nepuolimo paktą, kuris turėjo įtakos Antrojo pasaulinio karo pradžiai. Paktas panaikino ir Baltijos šalių nepriklausomybę.

Slaptuose protokoluose Estija ir Latvija buvo priskirtos TSRS, Lietuva palikta Vokietijai. Rugsėjo 28 d. J. Stalinas ir A. Hitleris pasirašė antrąjį Vidurio Europos padalijimo aktą, pagal kurį Lietuva atiduota TSRS.

1989 m. rugpjūčio 23 d., prisimindamas Ribentropo–Molotovo paktą, atėmusį Baltijos šalių nepriklausomybę, Lietuvos Sąjūdis surengė akciją „Baltijos kelias“. Jos metu Baltijos šalių gyventojai (apie 2 mln.) susikibdami rankomis sudarė gyvą grandinę per Baltijos valstybes, taip simboliškai atskirdami šias valstybes nuo Sovietų sąjungos, išreiškdami norą būti laisvais.

ŽOLINĖS ATGARSIAI Šuminų Žolinės herojus – aktorius Vytautas Tomkus

Laikraščio „Utenos diena“ inf.
(<http://www.udiena.lt/kaimas/item/78-98-suminu-zolines-herojus-aktorius-vytautas-tomkus>)

Pentadienį, rugpjūčio 12 dieną, Baluošo ežero krante įsikūrusiame Šuminų (Tauragnų sen.) etnografiniame kaime pirmą kartą vyko Tauragnų krašto bendruomenės organizuota Žolinės šventė. Svečiams, kurie į vaizdingą Aukštaitijos nacionalinio parko vietovę atvyko iš aplinkinių kaimų ir tolimesnių Lietuvos kampelių, nebuvo kada nuobodžiauti – tą dieną skambėjo meno kolektyvų dovanoti muzikiniai kūriniai, katilė garavo soti sriuba, buvo mokoma susikurti spalvingą puokštę. Savo apsilankymu susirinkusiuosius pradžiugino kelias dešimtis metų Šuminuose vasarojantis aktorius Vytautas Tomkus, kine kadaise kūręs „svieto“ lygintojo Tado Blindos vaidmenį.

Bene smagiausia Žolinės šventės pramoga tapo tauragniškiams gerai pažįstamos kraštietės floristės Monikos Skliaustytės, kuri šiuo metu gyvena ir dirba Kaune, edukacinė programa. Jos metu visi norintieji galėjo išmokti savo rankomis susikurti spalvingą puokštę.

Aktorius V. Tomkus, kurį į Žolinės šventę atlydėjo žmona ir dukra, juokavo, kad reikia keisti Šuminų pavadinimą, nes visi, labiausiai „šumindavę“, jau išmirė, liko tik jis – pats „šumniausias“. „Man malonu čia būti. Žmonės – linksmi, malonūs. Nebūčiau, jeigu nepatiktų“, – nedaugžodžiavo žinomas aktorius. V. Tomkaus dukra dailininkė Dovilė Tomkutė sakė, kad Šuminų kaimas, į kurį visada norisi sugrįžti, jau seniai tapo namais visai jų šeimai.

Gausiai susirinkusius žiūrovus savo pasirodymais džiugino Utenos kultūros centro (UKC) sutartinių giedotojų grupė „Sėdauta“ (vad. Dalia

Magylienė) ir Vilmos Valienės vadovaujamas UKC Tauragnų skyriaus folkloro ansamblis bei kaimo kapela „Tauragnā“. Numalšinti alkį buvo galima vaišinantis pagal ypatingą receptą išvirta sriuba, namine duona ar kaimišku sūriu.

Tauragnų krašto bendruomenės pirmininkės ir UKC Tauragnų skyriaus kultūrinių renginių organizatorės Danguolės Trimonienės teigimu, jei svetingi šeimnininkai į savo kiemą visus priims ir kitamet, Žolinės šventė Šuminuose taps gražia tradicija.

Šventę daina apie žolynus pradėjo Tauragnų kultūros namų moterų ansamblis

UKC sutartinių giedotojų grupė „Sėdauta“

Daiva Čepėnienė

Žolinė Šuminuose: žolynai, liaudiškos dainos ir prisiminimai iš praeities

(„Utenos apskrities žinios“, rugpjūčio 18 d.)

Pagal katalikišką kalendorių rugpjūčio 15 diena – Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena. Liaudyje ši diena minima kaip Žolinės šventė. Šuminų kaime (Utenos raj. Tauragnų sen.) Žolinės šventi šio krašto žmonės susirinko praėjusį pentadienį. Ankstesniais laikais iki Žolinių lauko darbai jau būdavo nudirbti. Šiai šventei šeimnininkės kepdavo duoną iš pirmojo grūdų

derliaus. O į bažnyčią nešdavo šventinti Žolinės rytą skintas vaistingąsias žoleles, grūdus, vaisius, daržoves. Pašventinta Žolinės puokštė buvo sudžiovinama ir laikoma namuose ištisus metus. Buvo tikima, kad šventinti žolynai saugo namus nuo perkūno, gelbsti nuo bado, ligų ir kitokių negandų.

Į šventę Šuminiuose, Rimo ir Nijolės Šuminų sodybą, susirinko ir vietiniai, ir kiek iš toliau atvykę svečiai. Šios vasaros pabaigos šventės neaplenkė ir garsus Lietuvos teatro ir kino aktorius Vytautas Tomkus, vietinių jau vadinamas Šuminų kaimo žmogumi. Taip pat dalyvavo Tauragnų seniūnas Alvydas Danauskas, Utenos rajono savivaldybės Kultūros skyriaus vyr. specialistė Zita Mackevičienė. Grojo ir dainavo liaudiškos muzikos kolektyvai. Tauragnų seniūnas susirinkusiems linkėjo gero pasibuvimo. Renginio vedėja Danguolė Grabauskienė džiaugėsi, kad į šventę susirinko ne trisdešimt, kaip buvo tikėtasi, bet visas šimtas žmonių. Floristė Kristina Monika Skliaustytė komponavo pagrindinį šventės akcentą – puokštę iš lauko žolynų ir gėlynuose auginamų gėlių: pelyno, japoninės plukės, rūgties, hortenzijos žiedų, jurginų, rūgštyinės žiedynų ir paprastosios ežiuolės.

„Žolinė – tai atsisveikinimo su žolynais, su želmenimis diena. Nuo seno buvo sakoma, kad nuo Žolinės diena šuoliais trumpėja, nuo Žolinaitės prasideda ir šalnaitės, Žolinė – tai pirma diena rudens. Sakydavo, kad per Žolinę reikia svečiuotis, jei šią dieną nebūsi vienas – tai metai bus geri. Tikėkime, kad mums visiems, čia susirinkusiems, metai bus geri“, – šiais žodžiais pradėjo šventę Danguolė Grabauskienė.

„Žolinių puokštė komponuojama iš kuo įvairesnių gėlių. Tai simbolizuoja vasaros darbymečio pabaigą. Anksčiau Žolinių šventei ne tik puokštes, bet ir vainikus pindavo. Vainikas, nupintas iš įvairių skirtingų augalų, simbolizuoja amžinąjį ratą, gyvenimą, besisukantį ratu. Žolinė tai vasaros darbų užbaigimo, derliaus pagerbimo šventė“, – pasakojo floristė Kristina Monika Skliaustytė.

Pakalbinome Žolinių šventėje dalyvavusias, Šuminų kaime gimusias ir augusias Birutę Klibienę ir Nastę Kurmiene; beje, abi moterys – buvusios

Šuminaitės. Pasak moterų, anuomet ši vasaros pabaigos šventė buvo kitokia. Žolinės buvo viena didžiausių metų švenčių, kurios laukdavę visi – ir maži, ir dideli. „Ši šventė nebuvo keliama į sekmadienį. Būdavo švenčiama tą dieną, kurią ir prieina švesti. Važiuodavome į Daunorių bažnyčią. Šią dieną negalima būdavo dirbti, o žolynus rinkdavome tik iš pievų“, – viena kitai antrina moterys. Pasak Birutės Klibienės, čia, kaime, anais laikais žmonės turėjo arklius.

Puokštę pasidaryti rūpėjo visiems

Pačiai mažiausiai padeda Monika Skliaustytė

Kapelos vyrai ir moterys nusiteikę linksmi

Juos papuošdavo, kinkydavo į *lineikas*, išklotas gūniomis, susėsdavo ir važiuodavo į bažnyčią. „Kas pėsčiomis eidavo, tai basomis. Tik prie bažnyčios apsiaudavo, kad nesupurvintų apavo“, – pasakoja Nastė Kurmienė. Vaikai būdavo išdabinami gražiausiais rūbeliais. Kiekviena mergaitė rankose turėdavo puokštelę gėlių, o ant galvos lauko gėlių vainikėlių. Bažnyčioje, procesijos metu, mergaitės kunigui po kojomis barstydavo gėles. Šv. Mišios vaikams atrodydavusios kiek per ilgos. Tačiau ano meto vaikai mokėjo kantriai išlaukti. Ir buvo dėl ko. Po mišių juk gaudavo *kermošinių* saldinių. „Į vieną kiemą susirinkdavo svečiai net iš kelių aplinkinių kaimų: Strazdų, Vyžių, Stučių, Šuminių. O viename kaime būdavo per 100 gyventojų. Kas su sūriu, duonos kepalu ar kitokiom vaisėm. Šventė būdavo linksma, su dainomis ir šokiais. Iki Žolinių negalima būdavo valgyti nei obuolių, nei kitokių vaisių ar daržovių. Ir visi darbai turėjo būti nudirbti iki Žolinių. Tą dieną net kiaulėms lapų negalima buvo skinti, tai reikėdavo padaryti išvakarėse“, – pasakoja Nastė Kurmienė. Susitvarkyti namus taip pat reikėdavo šventės išvakarėse. Ir tik Žolinės dieną pašventinus naująjį derlių galima buvo jo ragauti. Jei išdrįsdavo paragauti nešventinto derliaus, tai buvo laikoma nuodėme. Buvo tikima, kad palaimintos gėrybės žmogui suteikia stiprybės. „Dabar jau nelabai švenčiama ši šventė, ir į bažnyčią mažai žmonių beateina. Anuomet kiekviena močiutė vaikams pasakodavo, perduodavo tradicijas. Čia, Šuminiuose, gyvena tokia šimtametė vienuolė. Turėjo didelį sidabrinį žiedą ant piršto ir mokė kaimo vaikus žegnotis, kalbėti poterius, laikytis pasninkų ir kitų religinių švenčių tradicijų. Ji labai mylėjo vaikus ir norėjo jiems perduoti savo tikėjimą“, – prisimena pašnekovės.

Susirinkusieji Šuminiuose dar ilgai vakarojo, klausėsi liaudiškų dainų, vaišinosi katile ant laužo išvirta, iš visokių visokiausių gamtos ir rūpestingų, darbščių šeimininkų užaugintų gėrybių sriuba.

Tai tokie gražūs atgarsiai spaudoje. O mūsų bendruomenės projektas „Atgavinkime senuosius papročius“ sėkmingai žygiuoja link finišo. Rugsėjo pabaigoje dar pakviesime į Dagos šventę, gruodį – į Adventinę popietę. Rugsėjo 17 d. aktyviau-

Žolinės šventėje – ir aktorius Vytautas Tomkus su žmona

Sriuba buvo labai skani, gerai, kad puodas didelis – visiems užteko

sių projekto dalyvių laukia ekskursiją į Agluoną ir Daugpilį (kelionė nemokama).

Užbaigdamą Žolinės temą, dėkoju visiems, kurie prisidėjo, kad šventė pavyktų: Monikai Skliaustytei, pamokiusiai mus floristikos meno, Utenos KC sutartinių giedotojų grupei ir tauragniškių moterų ansambliui bei kapelai, kurie nepailsdami dainavo ir grojo. Ačiū Nijolei, kuri priėmė mus Šuminiuose (o vyras Rimantas neprieštaravo) ir stengėsi, kad visiems būtų jauku. Nijolė ir dalyviaisais pasirūpino, pakviesdama Rimantą Klimą, kankliavusį šventės metu, bei aktorių Vytautą Tomką su šeima. Už fantastiškai skanią sriubą ačiū Gražinai, už duoną, kuri greitai dinga nuo stalo, – Ingai. Ačiū ir Nastei Kurmienei, geranoriškai pasiūliusiai savo klijimą, jei lytų. Ir visiems, kurie buvote kartu.

Danguolė Trimonienė

Valda Žebeliėnė

Kaip mes ieškojome geresnio oro

Nemaža grupė Tauragnų krašto bendruomenės narių, rėmėjų ir šiaip mėgstančių keliauti žmonių nekantriai laukėme rugpjūčio 13-osios. Tą dieną mes turėjome iškelti į trijų dienų pažintinę kelionę po Estiją. Atkakliai naršėme internete, norėdami sužinoti, koks bus oras tomis dienomis. Svajojome apie maudynes jūroje. Tikėjome, kad Estijoje bus giedresni orai, negu Lietuvoje.

Taigi rugpjūčio 13-osios rytą 46 moterys ir mergaitės bei 23 vyrai ir berniukai išvykome į trijų dienų pažintinę kelionę. Klegėjome, juokavome, spėliojome, koks gi bus oras ir ką mes ten pamatysime. Važiuodami vis pakliūdavome į liūtų. 14 valandą jau buvome Pernu mieste, Konse kempinge prie Pernu upės. Gyvenimo sąlygos pasirodė visai neblogos. Visuose kambariuose buvo televizoriai, daugumoje – šaldytuvai. Visi galėjome naudotis WC ir dušais. Susitvarkę daiktus ir papietavę, patraukėme ieškoti jūros. Gerai, kad pas budinčią buvo daug lankstinukų su miesto planu. Lengvai suradom jūrą, bet tuo metu pradėjo lyti. Smarkus vėjas laužė skėčius. Nebuvo jokios užuovėjos, kad galėtume pasislėpti. Prie jūros buvo kaituotojų stotis ir daug jėgos aitvarų mėgėjų galinėjosi su smarkiu vėju ir bangomis. Nebuvo laiko jais grožėtis. Nenorėjome persalti ir sušlapti, todėl grįžome į kempingą.

Grupelė ekskursantų Pernu, prie jūros**Išeinant iš Kuresarės pilies**

Aprimus lietui, vėl patraukėme į miestą. Apžiūrėjome senamiestį. Pernu miestas pirmą kartą paminėtas 1251 metais.

1263 metais lietuvių karinio žygio metu buvo sunaikintas. Naujas buvo pradėtas statyti kairėje upės pusėje Teutonų ordino teritorijoje. Todėl miestui prigijo vokiškas pavadinimas Pernau. Po Livonijos karo miestas atiteko švedams. 1710 metais, Šiaurės karo metu, tapo Rusijos imperijos dalimi. 1721 metais buvo pasirašyta Taikos sutartis. Nuo to laiko Pernu tapo dideliu uostu ir XVIII amžiuje per jį buvo pervežama daugiau prekių, negu per Talino uostą. Dabar Pernu gyvena beveik 40 tūkstančių gyventojų. Tai ketvirtas pagal dydį Estijos miestas. Prieš 175 metus buvo įkurtas kurortas ir šiltuoju periodu Pernu tampa Estijos vasaros sostine. Tai gana brangus kurortas, gerokai patuštinantis poilsiautojų kišenes.

Sekmadienio rytą, po beveik nemiegotos nakties, kadangi daugelis žiūrėjome olimpinį krepšinį, 7 valandą sėdome į autobusą ir išvykome į Virstu uostą, iš kurio 9 valandą išplaukėme į Muhu salos Kuivastu prieplauką. Šešis kilometrus plaukėme 12 minučių. Buvo labai įdomu plaukti nemažu keltu. Galėjome užlipti ant denio ir grožėtis. Kai kam svaigo galva, todėl galėjo būti viduje, kur gali išgerti kavos, užkąsti. Iš Muhu salos važiuojame į Saremos salą. Šias dvi salas jungia kelias, kurį nutiesė 1894-1896 metais. Važiuoji keliu, o iš abiejų pusių tyvuliuoja vanduo. Saremos salą yra didžiausia Estijos teritorijoje. Čia gyvena 45 tūkstančiai gyventojų. Tarybiniais laikais buvo karinė bazė ir žmonės negalėjo ten patekti. Dabar salą gausiai lanko turistai. Nuvažiuojame į salos sostinę – Kuresarę. Šiame mieste yra vienintelė išlikusi Europoje viduramžių tvirtovė. Ji pastatyta iš dolomito. Prieš 7 metus tvirtovė buvo atrestauruota. Jos kieme vyksta didžiuliai renginiai.

Atsisveikinę su Kuresare, važiuojame apžiūrėti Pangos skardžių prie jūros. Skardžio aukštis siekia 21.3 metro ir užima 3 kilometrus pakrantės. Buvo baugu prieiti prie krašto ir pažvelgti žemyn. Pasigrožėję Panga, važiuojame į Anglą, kur stovi 5 vėjo malūnai, iš kurių vienas dar mala

grūdus. Anksčiau kiekvienas kaimas turėjo savo malūnus. Iš viso saloje buvo apie 800. Dabar liko tik 5 lentiniai malūnai. Jie įžymūs tuo, kad juos buvo galima pasukti pagal vėjo kryptį.

Jau buvo gerokai po pietų, bet mūsų pažintinė kelionė dar nesibaigė. Lyjant lietui, važiuome į Kali pamatyti meteorito išmušto kraterio. Autobuse buvo daug juoko, kai man ant galvos ėmė lyti. Turėjau apsigaubti skėtį ir toliau važiuoti. Buvo „neblogas vaizdelis“ – autobuse ir su skėčiu. Nemažą įspūdį paliko Kali meteorito krateris. Jo diametras 110 metrų ir 22 metrai gylio. Yra ir 8 mažesni krateriai 12 – 40 metrų diametro ir 1 – 4 metrų gylio. Mokslininkai nustatė, kad tai buvo 1000 tonų meteoritas. Jis krito ir 5-10 kilometrų aukštyje nuo Žemės sudegė. Meteorito likučiai išmušę tokius kraterius. Tą vietą, kur nukrito didysis gabalas, vadina Kali meteorito kraterio ežeru, bet mes ten jokio ežero nematėme. Dugne telkšojo rudo vandens bala su vandens lelijų lopeliais.

Pangos skardis.

Baigę apžiūrėti įžomybes, skubėjome į keltą, kuris turėjo išplaukti 17.25. Kelyje buvo didžiulis mašinų kamštis. Mūsų autobusas jį aplenkė ir atvažiavo prie kelto. Vairuotojas gavo pylos, kodėl lenda be eilės. Turėjome grįžti į eilės galą ir važiuoti su visais. Išplaukėme 19.20. Į Pernu sugrįžome baigiantis 21 valandai vakaro. Per dieną sukorėme 500 km kelią.

Žolinių rytas nudžiugino giedru dangumi.

Kol trynėm užmiegotas akis ir mankštinom sustingusius sąnarius, dangų ėmė niaukti debesys. Šiūpterėjo smarkus lietus, bet paskui nurimo ir vėl išsigiedrijo. Tuoj puolėm visi iš kempingo. Vieni skubėjo prie jūros, kiti – į parduotuves pirkti namiškiams lauktuvių. Praėjo pora valandų ir vėl atslinko liūtinis debesis ir gerai išprausė nespėjusius grįžti į kempingą. 12 valandą susikrovėm daiktus į autobusą ir pajudėjom namų link.

Nutarėm Latvijoje netoli Rygos sustoti prie jūros ir tenai pabūti nors pora valandų. Latvijos pajūryje mus pasitiko uraganinis vėjas, net per striukes vėsinantis kūnus. Kai kas išdrįso nusirengti ir maudytis. Sakė, vanduo šiltas, kaip arbata. Daugumai užteko tik pabraidyti ar nuo kranto pasigrožėti putotomis bangomis.

Po valandos sėdom į autobusą ir važiuom į Salaspilį. Ten yra memorialas fašizmo aukoms atminti. 1941–1944 metais netoli Salaspilio buvo koncentracijos stovykla. 40 ha plote buvo 39 barakai. Per tuos metus buvo nukankinta apie 100 tūkstančių niekuo nekaltų žmonių iš Latvijos, SSRS, kitų Europos valstybių. 1961 metais buvo pradėtas statyti memorialas „Kančių kelias“. Jį projektavo 7 architektai ir 4 skulptoriai. Lankytojus pasitinka didžiuliai vartai, ant kurių kažkas latviškai parašyta. Ačiū internetui, sužinojau, kad ten parašyta „Už šių vartų žemė dejuoja“. Praėjus vartus, atsiveria didžiulė laukymė su didingom skulptūrom. Kai tenai vaikščiojom, švietė saulė. Tylą ardė tik traktoriuko, pjaunančio žolę, burzgimas. Buvo taip gera širdyje, kad taip gražiai pagerbtas žuvusiųjų atminimas. Giedras dangus tarsi sakė mums, kad saugotume taiką, kad niekada nepasikartotų praėjusio karo baisybės.

Mūsų kelionė baigėsi. Grįžome namo dar nesutemus, kaip niekada anksti. Visi dėkojome Danguolei už suorganizuotą ekskursiją. Dabar turim gerai pagalvoti, kur norim kitais metais keliauti. Siūlykite bendruomenei savo norus, rinksimės ir tikrai kitą vasarą vėl kur nors išvyksime. Iki naujų susitikimų!

Mūsų „firminis“ autobusas. Nors ne pro visus langus galėjome matyti, nors kai kam ant nugarų važiuojant lašėjo vanduo, o kai kam kaito šonai kaip pirty – namus visgi pasiekėme be didelių nuostolių.

Valda Žebelienė

Eilėraštis, gimęs Pernu

Lietuvoj mes vasaros neradom –
Užsieny suskatom jos ieškot
Ir, palikę rūpesčių plejadą,
Estijon mes nutarėm važiuot.

Konse kempinge nakvynę gavom
Prie Pernu upės nemažos
Ir tenai palikę daiktus savo,
Paplūdimio ėjome ieškot.

Nesvetingai jūra pasitiko, –
Pasišiaušus ir labai pikta.
Debesys, paslėpę saulės diską,
Vežė lietų vėjų karieta.

Vėjo karčiai, nendrės, žemėn linko,
Lūžinėjo šakos pakely.
Bangos murzinos į krantą ritos,
Jūrzoles palikdamos smėly.

Narsūs vyrai, o galbūt ir mergos,
Pasikinkę vėją ir bangas,
Ganė aitvarus padangėj smagūs,
Savo išbandydami jėgas.

Ėjom pakrante, linksmi kvatojom,
Nes patiko vėjas ir lietus.
Na ir kas, kad šlapo mūsų kojos, –
O, gyvenime, koks tu puikus!

Tęsiame rubriką „Iš pageltusių spaudos puslapių“

(parinko Danguolė Trimonienė)

(„Lenino keliu“, 1967 m.)

Balandis pasibaigė

(Gegužės 13 d.)

Balandis – švaros mėnuo –
pasibaigė. Kuo gi gali pasigirti
tauragniškiečiai?

– Padirbėjome iš peties, –
sako kolūkio partinės organizacijos
sekretorius P. Kazickas. – Dekoraty-
viniams medeliams ir krūmams pirkti
buvo išskirta 100 rublių. Miestelio
šalikelėse pasodinome 170 medelių.
Kadangi išvertėme visas tvoras, jų
vietoje pasodinome 100 kelmų
gyvatvorės. Be to, miestelio centre
pradėjome rengti parką. Atitinkamą
plotą jau pradėjome apželdinti. Į
ežero pusę, šlaite, įrengsime
betoninius laiptus, pastatysime
suoliukus. Taip pat išasfaltuosime
link ežero einantį kelią.

Gerai padirbėjo, tvarkydami miestelio aplinką, ne tik
kolūkiečiai, bet ir vidurinės mokyklos moksleiviai, vadovaujami
gamtininkų būrelio vadovės mokytojos B. Slapšienės. O miestelio
gyventojai J. Vaišnoras, J. Paukštė, A. Papiirtytė prie savo sodybų
medelius ir dekoratyvinius krūmus sodinasi individualiai.

Daug dėmesio gimtojo miestelio aplinkai skiria sodininkų
draugija, vadovaujama J. Seredžiaus. Neseniai buvo suorganizuoti
3 dienų kursai moterims. Atvykusi Lietuvos sodininkystės
draugijos centro valdybos agronomė-konsultantė B. Stankevičienė
skaitė paskaitas vaisių ir daržovių paruošimo klausimais.
Neužilgo tauragniškiečiai sodininkai ruošiasi apsilankyti pas įžymų
respublikos gėlininką drg. Rimkų. Jo patyrimą jie tikisi pritaikyti
Tauragnų sąlygomis.

Vyt. Kalasauskas

Gimtinės keliais

(Liepos 15 d.)

Tauragnų kolūkio pirmininko J. Černiausko ir partinės
organizacijos sekretoriaus P. Kazicko iniciatyva saviveiklinin-
kams buvo suorganizuota ekskursija po Lietuvą. Nuoširdžių ir
gerų vadovų Mališauskų dėka saviveiklininkai pamatė daug ką
įdomaus. Jie lankėsi Šeduvoj „Velnio malūne“, apžiūrėjo Telšių
kraštotyros muziejų, pasigrožėjo Baltijos jūra, Birutės kalnu,
gintaro muziejumi. Be to, pabuvojo Klaipėdoje ir Nidoje.
Susižavėję ekskursantai vaikščiojo smėlio kopomis, maudėsi
Kuršių mariose. Už puikią ekskursiją jos dalyviai nuoširdžiai
dėkoja vadovams.

G. Babrauskienė

Tauragnų kultūros namų direktorė

„Tik nerašykite apie mane...“

(Rugpjūčio 29 d.)

Įvažiavus į Tauragnų miestelį, mano akis patraukia
dviaukštis mūrinis pastatas. Tai kultūros namai. Užeinu. Pirmame
aukšte įsikūrusi kolūkio kontora. Toliau poilsio kambarys su
biljardo stalu.

Praveriu dar vienas duris. Prieš mane – didžiulė erdvi salė.
Tvarkingai sustatytos kėdžių eilės. Čia tauragniškiečiai žiūri kino
filmus, klausosi paskaitų, o šeštadienį ir sekmadienį jaunimas
šoka.

Kaip tik sutikau kultūros namų direktorę Genę
Babrauskienę.

– Šiandien pirmadienis. Jums poilsio diena, –
užkalbinu Genę.

– Visaip būna. Tenka ateiti ir pirmadienį. Kai jaučiu,
jei kas netvarkoj, negaliu namuose nusėdėti.

Žodžių su kabliuku traukti nereikia. Energinga, gyva
moteriškė pasakoja apie kolūkio meno saviveiklą. Veikia du
dramos rateliai. Vienas – vietoj, o antras – kaime, vien kolūkiečių.
Pernai buvo pastatę inscenizaciją „Beržai svyruokliai“ pagal V.
Bubnį, aplankė su programa kaimynus.

Kaime su dramoms rateliu truputį blogiau. Sunku surasti
tokį veikaliuką, kuris tiktų kolūkiečiams. Ir iš jų tarpo nelengva
sueškoti žmonių, kurie sugebėtų gerai atlikti savo vaidmenį.

Susibūrė pagyvenusių žmonių ir merginų šokių kolektyvai. Labai Babrauskienė patenkinta vyresniais šokėjais J. Vaišnoru, J. Šinkūnu, A. Šveikauskiene, J. Gutkiniene ir kt. Jų niekuomet nereikia raginti, maldauti, kad būk toks geras, atiek šiandien į repeticiją. Yra paskirtos dienos, kada visi susirenka.

Merginos taip pat puikios, lanko repeticijas. Net po keturis kilometrus ateina iš kaimo.

Gerai dainininkai mokytojas B. Slapšys ir V. Žulytė. Trūksta tik muzikantų. Nėra kam groti poilsio vakaruose.

Žiemą, kai vakarai ilgesni, galima daugiau padaryti, o vasarą tų darbų begalės, žmones sunkiau surasti. Todėl dabar dirba su moksleiviais. Ruošia pasakų-mišlių popietes, turi žodinį žurnalą, kuriuo labai vaikai domisi.

O apie visą kolūkio jaunimą nieko gero pasakyti negalima. Kažkoks atbukęs pasidarė. Susirenka į šokius. Merginos sėdi, o vaikinai nosis kaišioja pro duris, kol neateina 12 valanda, šokti neišsijudina.

Anksčiau kultūros namuose tvarkos nebuvo. Ateidavo vadovai, padirbėdavo po pora mėnesių, ir vėl dingdavo.

Kartu su Gene užlipu į antrą aukštą. Čia įrengta skaitykla-biblioteka. Puikiai praleidžia tauragniškiai laisvą valandėlę šiltame kambaryje. Ant naujų stalų išdėlioti laikraščiai, žurnalai. Kas mėgsta muziką, gali įsijungti kampe stovinčią radiją.

Direktorė pakviečia mane į savo kabinetą. Švaru, jauku, tvarkinga, daug gėlių. Dar yra ir tuščių kambarių. Juose bus dailės kūriniai. Kol kas tėra keli paveikslai, bet greit prie namo esanti iškaba „Dailės muziejus“ savo vardą pateisins.

Atsisveikinant Genė manęs paprašė: „Tik nė žodžio apie mane...“ O kaip nerašyti! Visas Tauragnų kolūkio kultūrinis gyvenimas susijęs su šia moterim.

Yra žmonių, kurių rankose darbas virte verda. Tokia ir Genė Babrauskienė. Ji visur suspėja. Namuose šeimą prižiūrėk, o čia dar moterų tarybos narė, deputatė į vietinės darbo žmonių tarybas.

Myli Genė savo darbą, visuomet randa bendrą kalbą su visais, kokio amžiaus jie bebūtų.

Sėkmės tau, Gene!

A. Valionytė

Pas žaliųjų plotų šeiminkus

(Rugsėjo 16 d.)

Vos tik pirmieji saulės spinduliai paliečia žemę, Daunorių girininkijos eigulį Vaclovą Krugiškį (**nuotraukoje**) visuomet galima sutikti miške. Jis kiekvieną rytą apeina savo eiguvą. Už stropų darbą jis apdovanotas Garbės raštu. Vaclovo Krugiškio rūpesčiu klesti žalieji plotai, užveisiami nauji daigynai, ošia ir bujoja miškai. Kad miškas būtų gražus, reikia darbininkų rankų. Daunorių girininkijos miškuose dirba geras benzopjūklininkas Mykolas Blažys.

Dideli darbai vykdomi Daunorių girininkijoje. Darbininkai kerta biržes, tvarko šakas. Visu ūgiu išsitiesia kirtimuose pušys. Čia darbuojasi traktorininkas Julius Talai-

kis. Jis jau patyręs mechanizatorius, gerai žino savo darbą. Dažnai net po penkias didžiules pušis tempia savo traktoriumi į miško pakraštį. Ir visada duotus planus įvykdo ir net viršija, darbą atlieka stropiai ir sąžiningai.

H. Adamavičius

(Lapkričio 18 d.)

Aldona Meidutė Tauragnų kolūkyje prižiūri 12 karvių. Jos darbo rezultatai džiugina. Iki lapkričio 15 d. ji primelžė 2456 kg. pieno. Matyti, kad mergina negaili pastangų, jėgų, rūpinasi visuomeniniu ūkiu. Ji pasiryžusi ateityje pasiekti dar gražesnių laimėjimų, iškopti į pirmūnų gretas.

H. Adamavičius

AKTUALU

(informacija iš tauragnai.eu)

Informacija apie socialinę paramą mokiniams

Kad mokinys gautų nemokamą maitinimą ir paramą mokinio reikmėms įsigyti nuo mokslo metų pradžios, galima kreiptis nuo 2016 m. liepos 1 dienos.

Mokiniai turi teisę į nemokamą maitinimą

ir į paramą mokinio reikmenims įsigyti, jeigu vidutinės pajamos vienam iš bendrai gyvenančių asmenų ar vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį yra mažesnės kaip 1,5 valstybės remiamų pajamų dydžio (153 Eur).

Savivaldybės administracijos nustatytais atvejais į nemokamą maitinimą, atsižvelgiant į bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turi mokiniai, jeigu vidutinės pajamos vienam iš bendrai gyvenančių asmenų ar vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį yra mažesnės kaip 2 VRP dydžiai (204 Eur).

Mokinio reikmenims įsigyti skiriama 1,5 BSI dydžio (57 Eur) suma vienam mokiniui per kalendorinius metus.

Kad mokinys gautų nemokamą maitinimą ir būtų aprūpintas mokinio reikmenimis nuo mokslo metų pradžios, kviečiame paskubėti kreiptis dėl socialinės paramos mokiniams. Informuojame, kad prašymai mokinio reikmenims skirti priimami iki 2016 m. spalio 5 d.

Mokiniams nemokamas maitinimas skiriamas nuo mokslo metų pradžios iki mokslo metų pabaigos. Prašymai socialinei paramai mokiniams gauti priimami seniūnijoje (kreiptis į seniūnijos socialinę darbuotoją Ingą Motiejūniene, tel. 8 389 61 748).

Dėl prisijungimo prie nuotekų tinklų

Primerkiant, kad Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas nurodo, kad asmenys, individualiai tvarkantys nuotekas, privalo užtikrinti individualiųjų nuotekų valymo įrenginių priežiūrą (eksploataciją) ir sudaryti viešąją sutartį su nuotekų transportavimo paslaugas teikiančiu asmeniu dėl nuotekų ir (ar) nuotekų valymo metu susidarančių atliekų (dumblo) transportavimo į nuotekų valymo įrenginius arba prisijungti prie jau sukurtos infrastruktūros. Todėl Utenos rajono savivaldybė ragina gyventojus, dar netapusius vandentiekio ir nuotekų paslaugų abonentais, suskubti tai padaryti.

Raginame gyventojus prisijungti iki šių metų rugsėjo 9 d. Informacija apie neprisijungusius prie magistralinių vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklų bus perduota institucijoms, vykdančioms kontrolės funkcijas. Tokių gyventojų laukia baudos.

Dėl informacijos ir prisijungimo sąlygų prašome kreiptis į UAB „Utenos vandenys“ Gamybos ir technikos skyrių (215 kab.), adresu Naujasodžio k., Utenos r., tel. 8 389 65 095, mob. tel. 8 611 52606.

Žymėtam kurui įsigyti nebereikės popierinių prašymų.

Nuo rugpjūčio 1 d. į elektroninę erdvę perkeliamas žemės ūkiui skirtų žymėtų degalų įsigijimas ir jų apskaita. Numatyta, kad asmuo, turintis teisę įsigyti žymėto kuro, leidimą galės gauti be užpildyto popierinio prašymo. Jam tereikės elektroniniu būdu prisijungti tiesiai prie Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) sistemos „Mano VMI“ arba nuvykti į apskrities VMI.

Anksčiau ūkininkams reikėdavo bent kartą per metus apsilankyti VMI, kuri pagal nustatytas kvotas išduodavo leidimą tam tikram kiekiui degalų įsigyti. Nuo šiol gauti leidimą bus galima kelių mygtukų paspaudimu.

Be to, panaikinta prievolė pildyti kuro apskaitos korteles – toje pat sistemoje tiek mokėtojas, tiek degalinės darbuotojas, tiek mokesčių administratorius žymėtų degalų likutį matys realiuoju laiku.

Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, žymėtus degalus dabar perka per 77 tūkstančiai žemės ūkio veiklą vykdančių ūmonių bei ūkininkų, jie galėjo įsigyti 275 mln. litrų žymėto, lengvatiniu akcizo tarifu apmokestinto, dyzelino.

Nustatytas lengvatinis akcizo tarifas dyzeliniams degalams, skirtiems naudoti žemės ūkio ir žuvininkystės veikloje – 21 euras už 1000 litrų, standartinis Lietuvoje nustatytas tų pačių produktų akcizas – 330,17 euro už 1000 litrų.

Naudinga žinoti

Ką sodinti rugpjūtį ir rudens pradžioje (iš interneto)

Rugpjūtis – paskutinis vasaros mėnuo: dienos trumpėja, naktys tampa šaltesnės. Tačiau nepaisant to, kad akivaizdžiai artėja šaltasis metas, rugpjūtį dar galima ne tik rinkti sėklas, bet ir sodinti bei sėti.

Pagrindinis rūpestis rugpjūtį – padalyti ir persodinti daugiamečių augalų kerus. Tokiu metu dažniausiai dalijami bijūnų, delfinimų, flioksy, įvairių rūšių raktažolių ir kitų daugiamečių augalų kerai. Optimalus lelijų sodinimo metas – nuo rugpjūčio vidurio iki pabaigos. Pietiniuose rajonuose sodinimo terminai pasislenka kone mėnesiu vėliau, o šiauriniuose, atvirkščiai, anksčiau. Rugpjūtį ir rugsėjo pradžioje į gėlynus sodiname daigus dvimečių augalų, kuriuos pasėjome pavasarį ir vasaros pradžioje. Sėjame į gruntą tas daugiamečių augalų sėklas, kurios laikomos praranda daigumą: šilagėles, burbulius ir kitus.

Rugpjūčio pabaigoje–rugsėjo pradžioje galima sodinti ir persodinti raganės su sumedėjusiais ūgliais. Taip pat rugpjūčio pabaigoje–rugsėjo pradžioje pradėdame sodinti smulkiasvogūnes ir svo-

gūnines gėles. Pirmiausia sodiname smulkiasvogūnes: scyles, žydres, puškinijas, sniegdryžes, krokus. Antrosios rugsėjo dekados pradžioje sodinami narcizai. Apytikriai po savaitės – hiacintai. Paskutinės, rugsėjo pabaigoje–spalio pradžioje sodinamos tulpės.

Mūsų platumose geriausias metas sodinti skiepytas rožes – ruduo (nuo rugsėjo 1 iki spalio 10 d.). Dauguma sodininkų bijo sodinti rožes rudenį, nes baiminasi, kad krūmas iki žiemos nespės prigyti. Nereikėtų baimintis. Jei rožės pasodinamos laiku, iki žiemos jos spės išsisknyti, o pavasarį ims augti daug sparčiau.

Taip pat rugsėjo pabaigoje–spalio pradžioje sodiname smulkias valgomuosius svogūnus, kurių praktiškai neįmanoma išsaugoti iki pavasario, ir žiemišius česnakus.

Rugsėjį – pirmąją spalio dekadą mūsų klimato sodinama dauguma medžių ir krūmų. Svarbiausia spėti viską pasodinti ne vėliau nei mėnesį iki dirvos išalimo. Sunkiai žiemą išgyvenančių medžių ir krūmų sodinukų rudenį geriau nesodinti, o tiesiog įkasti į žemę.

Iki spalio pabaigos galima sodinti pakalnutės. Spalio mėnesį jų šaknis sodinti rekomenduojama rajonuose, kur būna geros snieguotos žiemos, kitaip sodinukai gali nušalti. Užėjus pastovioms šalnoms, pirmųjų metų sodinukus patariama mulčiuoti durpėmis ar kompostu. Pradedame ruošti vėlyvo rudens sėjai: dekoratyvių daugiamečių ir vienmečių augalų.

Kur dėti sugrėbtus lapus?

(iš interneto)

Sugrėbti ar sušluoti lapai gali pasitarnauti darže ar sode – nereikia jų mesti į šiukšlių konteinerius.

Visų pirma juos galima kompostuoti. Parinkus lapams tinkamą aptvertą vietą, pridengus nuo vėjo ir palikus pūti per žiemą, pavasarį galima gauti puikios natūralios trąšos visų tipų dirvai. Lapai tinkama trąša virsta per keletą metų, todėl laikas nuo laiko verta permaišyti lapus ir netgi palaistyti vandeniu, kad tolygiai pūtų.

Metus išlaikytus lapus galima naudoti kaip mulčą, kuris apsaugo darželių gėles ir nesumedėjusius augalus nuo šalčių. Mulčą galima dėti į duobes kaip trąšą sodinant medžius ir krūmus. Tiesa, reikia įsitikinti, jog mulčavimui naudojami lapai nėra ligoti, priešingu atveju užkrėsime augalus.

Jei šalia namų turite daržą, tuomet lapus palikite ant dirvos – šaltuoju sezonu jie natūraliai suirs, o daugumą jų po dirva įrauks sliškai. Taip

dirva natūraliai pasitręš.

KVIEČIAME

Rugsėjo 17 d. planuojama ekskursija Agluona-Daugpilis aktyviausiems bendruomenės projekto „Atgaivinkime senuosius papročius“ (Užgavėnės, Sekminės, Pirmosios pradalgės šventė, Žolinė) dalyviams

Planuojame aplankyti garsiąją Agluonos baziliką, Duonos muziejų Agluonoje, Sventės dvarą ir karinės technikos muziejų, Daugpilio šratų gamyklą, tvirtovę ir Bažnyčių kalną. Lankymini objektai dar gali šiek tiek keistis. Kelionė nemokama, muziejų kainos bus žinomos vėliau.

Kviečiame registruotis mokinukus, jų tėvelius ir kitus bendruomenės narius, dalyvavusius ir dar dalyvaujančius minėtame projekte. Autobuse 50 vietų.

PARODA

Rugsėjo 1-30 d. Kultūros namuose – tautodailininko Vilmanto Ladygos tapybos darbų paroda „Lapai, gėlės, papūgėlės“.

Vilmantas Ladyga gimė 1954 m. gruodžio 30 d. Šiauliuose. 1972 metais baigė Vilniaus dailės mokyklą, 1973 metais – A.Vienuolio vidurinę mokyklą, 1977 – 1981 studijavo Vilniaus universitete Istorijos fakultete istoriją.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys. Vilniaus menininkų kubo „Plekšnė“ narys. 2013 m. suteiktas meno kūrėjo statusas.

Paveikslai parduodami. Maži – 30 Eur, vidutiniai – 50 Eur, dideli (jų yra 4 vnt.) po 70 Eur.

Seniūnijoje

Liepos mėn. mirė

BRONISLAVA BARKUVIENĖ, 91 metų,

Daunorių k.,

POVILAS KĖLEVIŠIUS, 76 metų, Vilkaublauzdė

Rugpjūčio mėnesį

ANGELĖ MEIDUVIENĖ, 93 metų, Stučių k.,

ELENA ŠINKŪNIENĖ, 82 metų, Tauragnai

PETRAS GRAŠYS, 91 metų, Tauragnai

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno, Danguolės Trimonienės, Žymanto Trimonio;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Trimonienė

Spausdino Utenos spaustuvė